

המדינה מעדיפה לשלם יותר, ולבטל תביעות

סמית ורסקי אלני

בעבר, כאשר פלשתינאי היה תובע את מדינת ישראל על שהזכה בדי חילוי זרול, הייתה המדינה נאבקת בו. אך כיום, כנראה, משתנה המצב.

כך למשל, במקרה של חטאם עבר אלדאוק שנפגע מדיילי זרול בעת שנעצר בביתו. המדינה גנה וזרחה, מיחמתה, על הגשת כתב הגנה לסגן התביעה שנהג עבר אלדאוק, והעריפה לשלם לו פיצויים בסך 50 אלף שקל - סכום גבוה מהמקובל - בגין הנזלות שגרם לו הדיילי.

ב-6 במארס '96 סמוך לתחנת הניצוד תשעה חילילי זרול בפיקודו של עקיף לביתו של עבר אלדאוק, בן 36, בכפר יסוד שגבר פת ומאללה. הם שמו עליו אור קים, כיסו את עיניו, היכו אותו בכתב השליים אותו ללחוד רכבם. אורד כי נסעו בכוח עד שהגיעו לכביש הראשי, ואז נעצרו, השכיבו אותו על הכביש ובעטו בו בעל הגוף, כביעך טראס. כאשר התעורר עבר אלדאוק למסגתי שנייה הוא איבד את הכוח אורד שחש בכאבים וחוקים והתפרשה שגולה מעינו השמאלית.

כשהתעורר אורד כמה שעות מצא את עצמו במרפאה הצבאית בבית אל. כל גופו היה תכול, אמו ורפם הוא לא הצליח לראות בעינו השמאלית. מהמרפאה בבית אל התעבר עבר אלדאוק ישידות לבלא מגידו, שם החוק במעצר מינואלי במשך כחשעה חודשים.

לפי כתב התביעה, גם ככלא הוא המשיך להתלונן על כאבים כעין-שמאל, ורפם טו חרבוש נתון לו משהו למרחה כדי להקל על הכאבים כשהחבד שרבוש זה לא עוזרת, הפנה עבר אלדאוק לבית החולים בעפולה. בפעם השנייה שהגיע לבית הדי לים כבר אפחד לו הרפאים כי "ככל הנראה נפגעה קנינת עינו ובי אין בידם לעשות רובי".

כאמצע אפריל '96, בעודו במעצר מינואלי, הגיש עבר אלדאוק תלונה לפרקליט הצבאי בפיקוד מרכז. בתשובה לתלונתו טענה הפרקליטות כי הוא התברר לו למעצר, להחזרה לחדת על מרכזו, לניסוח לכשת אותו באוקים ולקשידות פלגלית מבי עינו. בשל כך, "הפעילו הדי לים נגדו כתו אשר ביטו היה ממטרת הסכרי".

עם זאת, נכתב בתשובת

הפרקליטות, "נמצאה הדינה מסימת ובעטיה הדיה הפרקליט הצבאי על העמתו לדין משמע תי של הקציף אשר פיקד על הכוח הדינה האמורה הינה הדיאנו לחיליו להכסת את עבר אלדאוק בשעה שהיה עצוד, נתון באוקים, עינו ממסות והוא שוכב על הקרקע".

פרקליט פיקוד מרכז, סגן אלוף משה ינון, מסר למפקד ההגנת הפרט כי הקציף נשפט בין משמעתו ונקנס בסכס של 100 ש"ח.

רק באוגוסט '99 הגיש עבר אלדאוק תביעת פיצויים נגד מדינת ישראל. בתום המ"מ חתמו בארכודו, ערד השאם שבארסה מהמפקד ההגנת הפרט, ובארכודו של המדינה, ערד אודנה פרגוש, על הסכם פשרה בו התחייבה המדינה לשלם לעבר אלדאוק פיצויים של 50 אלף שקל (כולל שם סודות ערד ומע"מ) תמורת סילוק התביעה. הסכם הפשרה קיבל באחרונה תוקף של פסק דין בבית משפט השלום בירושלים.

גדולו של אמין ג'ודה, בן ה-31 שהזכה להשפיל על ידי שני שוטרי משמר הגבול, היה שינה מזה של עבר אלדאוק. אמנם בית משפט השלום בירושל לים הבדי כשענת שהציג בתברי עט נגד שני השוטרים שעצרו אותו, אך סכום הפיצויים שנקבע לו בסך 13 אלף שקל הוא נמוך יחסית.

הסכסע הגישה בארכודו של ג'ודה, ערד מיכל פינצוק מהפר

קד להגנת הפרט, ערעוד על נוקה הסכס לבית המשפט המחוזי בירושלים. ב-14 בפברואר '92 בצוהיים עוכבו ג'ודה, תושב מזרח ירושל לים, ויאד חוזכי, חבר לעבודה, ליד התנהג המרכזית הישנה בירושלים על ידי שתי שוטרות חי"בה וחיליות כשירות המשטרה לבריכת תעודות זהות. לבריכה הצטרפו שני שוטרי משמר הגבול, פנחס אברום וערד ירבי.

לפני כתב התביעה, השניים עצרו את ג'ודה, ערכו חיפוש על גופו, היכו אותו מסת קשות, כבלו את ידיו באוקים, ובטופו של רכב הביאו אותו לתחנת המשטרה כדי להתלונן כי הוא התחנף אליהם, התקיף אותם וניסה למשך מאחד מהם את הגשק.

ג'ודה נעצר ליומיים ועם שחרורו התלונן בפני עקיף תלר נת הצידו של מג"ב על התער ללות שעבר. בעקבות התקידה הליט מגול המחלקה לחקירות שוטרים במשרד המשפטים להע מיד את פנחס אברום לדין משמעתו בגין שימוש בכוח בגר נוד לפקדות משטרת ישראל, והמליץ לשקל את העמתם של אברום ורבי לדין משמעתו בגין עריכת חיפוש שלא כדין והתנהגות בלתי תלמת לאיש משטרה. האלם, התברר כי משטרת ישראל כלל לא העמידה את אברום ורבי לדין משמעתו, אלא הסתפקה בשפיחתם בפני דן יחיד - מפקדם הישרי - שזיכה

אתם מכל אשמה. במקום זאת, המשטרה הליטה להגיש כתב אישום וחוקא נגד ג'ודה בגין תקיפת שוטרי. בסופו של רכב הליטה התביעה לבטל את כתב האישום.

באוקטובר '98 הגישה ערד מיכל פינצוק מהמוקד ההגנת הפרט, כשמו של ג'ודה, תביעת נדיקין נגד המדינה בעת הדין שהזקיקים בפני שפס בית משפט השלום בירושלים, רפאל יעקובי, טענה ההגנה כי אברום סוכב את ראשו של ג'ודה "כע רינות" וג'ודה היכה אותו. עוד טענה ההגנה כי במהלך ניסוח ההשתלשלות "משך ג'ודה בחחקה את נשקו של אברום".

למרות זאת, קבע השופט יעקובי בפסק הדין כי הוא

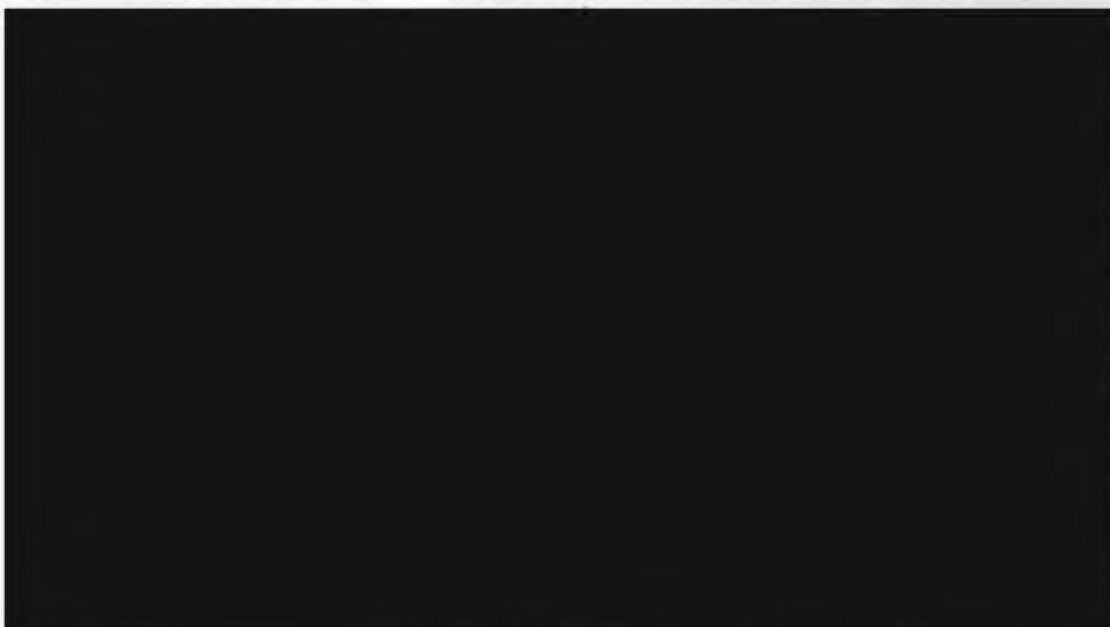
מערדי בכבוד את גרסותו של ג'ודה על פני גרסאותיהם של אברום ורבי. לרובי, "חקירתם של אברום ורבי והתידה ורשם ענוס": בדיסיהם נמצאו סתירות, תפוזות רבות וחוסר עקביות ברט ביותר".

בנוסף קבע יעקובי כי ג'ודה "נפגע קשות. הבושה הקשה, ההשפלות שעבר, יוד עם המסכת הגופנית, אכן מהות תבלות לגוף ולנפש. כשמוסיפים לכך גם את שילית החירות בגין מעצר השואה, הדי שמדובר בגר קים משמעותיים. הפגיעה התבר סאה בעבר אך אין לשלול שהתביעה תחזקה גם לעתיד באופן שג'ודה תישק צמי צעד ועלבון, שפסק אמ יימוז אי פעם".

הפיצויים ללא-נכים עדיין נמוכים

מנהל המחלקה המשפטית של המוקד ההגנת הפרט, ערד אליהו אברום, אומר כי תוצאת תביעתו של עבר אלדאוק מצביעה על גישה מתקנת ומפוכחת של המערכת המשפטית האזרחית. לרבריו, בהעדיפה לשלם סכום פיצויים העולה על המקובל מבלי להתלונן, נתנה הפרקליטות האזרחית ביטוי להכרתה - ולו המאחרת והעקיפה - בזמירת מעשיהם של הקציף וחיליו ובפסול המביך שבהחלטתה של הפרקליטות הצבאית.

כשנתיים האחרונות החלו חלק מהשופטים בבתי המשפט האזרחיים לפסוק לטובת התובע פיצויים גבוהים הנותנים ביטוי חלם לפגיעה בזכויות היסוד. ואולם, רוב השופטים עדיין מחליטים על סכומי פיצויים נמוכים יחסית לנפגעים שלא נגרמה להם נכות פיזית.

שוטרי משמר הגבול סודקים ומסכמים של פלשתינאים במרחוב בירושלים בשבוע שעבר